

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka
a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní třída 118/16, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2012, č. j. 11 A 293/2011 - 76,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2012, č. j. 11 A 293/2011 - 76, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal dne 5. 8. 2010 Krajskému soudu v Brně žalobu, kterou se domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 2. 7. 2010, č. j. 1537/10, jímž bylo zrušeno rozhodnutí žalované ze dne 26. 5. 2010, č. j. 1383/10, o určení JUDr. K. Fořtla advokátem stěžovatele. Krajský soud v Brně poté usnesením ze dne 22. 9. 2010, č. j. 30 A 85/2010 - 5, věc postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému. Posléze podaná kasační stížnost stěžovatele směřující proti tomuto usnesení (a také proti usnesení téhož soudu ze dne 28. 1. 2011, č. j. 30 A 85/2010 - 23, jímž byl zamítnut návrh stěžovatele na vyslovení neúčinnosti doručení usnesení téhož soudu ze dne 11. 11. 2010, č. j. 30 A 85/2010 - 10) byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2011, č. j. 6 Ads 74/2011 - 36, odmítnuta.

[2] Poté Městský soud v Praze, jako soud místně příslušný, usnesením ze dne 9. 11. 2011, č. j. 11 A 293/2011 - 53, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku z podané žaloby ve výši 2.000 Kč. Na uvedenou výzvu reagoval stěžovatel podáním ze dne 28. 11. 2011 (doručeným městskému soudu dne 7. 12. 2011), v němž mimo jiné soud informuje, že

nebude znovu přiznávat své poměry, které se nezměnily, a žádat o osvobození od soudního poplatku, když tak učinil již podáním ze dne 17. 9. 2011 a když už byl osvobozen usnesením č. j. 30 A 85/2010-15. Městský soud v Praze však usnesením ze dne 3. 1. 2012, č. j. 11 A 293/2011 - 59, stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků, když uvedl, že stěžovatel nijak nereagoval na výzvu k zaplacení soudního poplatku a poplatek nezaplatil. Současně se zabýval tím, zda osvobození není odůvodněno stěžovatelovou žádostí založenou u městského soudu pod sp. zn. Spr. 362/10 spolu s dokladem o jeho majetkových poměrech. Žalobu označil za zjevně bezúspěšnou, neboť jí stěžovatel brojí proti rozhodnutí žalované, kterým bylo jeho návrhu vyhověno.

[3] Na základě stěžovatelem podané kasační stížnosti nicméně Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 2. 5. 2012, č. j. 2 As 55/2012 - 15, toto usnesení pro jeho nepřezkoumatelnost [§ 103 odst. 1 písm. d) zák. č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s."] zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí Nejvyšší správní soud mimo jiné konstatoval, že stěžovatelovo shora označené sdělení ze dne 28. 11. 2011 bylo městskému soudu doručeno dříve, než o poplatku rozhodoval - přesto se o něm v napadeném usnesení nezmínil a nevyhodnotil je. „*Není přitom rozhodné, zda domněnka stěžovatele o osvobození od soudního poplatku je pravdivá; to mělo být předmětem hodnocení soudu. Soud v napadeném usnesení konstatoval, že na výzvu nebylo nijak reagováno a poplatek nebyl zaplacen. Pokud by městský soud vycházel skutečně z toho, co v usnesení tvrdí, bylo by jediným logickým rozhodnutím zastavení řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s. pro nezaplacení soudního poplatku (§ 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích). … V tomto případě spis neobsahuje žádnou žádost o osvobození od soudních poplatků, byť stěžovatel v podání ze dne 28. 11. 2011 konstatuje, že o osvobození od soudního poplatku požádal dne 17. 9. 2011; ani z tohoto tvrzení soud při konstatování žádosti nevycházel a nevyhodnotil jeho pravdivost. … Jednak tedy v dané věci není zřejmé, zda a kdy stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, jednak (pro případ existence žádosti) se soud nevypořádal s aktuálností dokladů o majetkových poměrech. Na újmu přezkoumatelnosti napadeného usnesení je i postup městského soudu, který ač na jedné straně vzal za rozhodné, že stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků, zaslal mu výzvu k jeho zaplacení, přičemž v napadeném usnesení smísil jak nedostatek reakce stěžovatele na výzvu, tak i nedůvodnost žádosti.*"

[4] Následně Městský soud v Praze v záhlaví citovaným usnesením ze dne 5. 6. 2012 řízení o stěžovatelem podané žalobě zastavil, což odůvodnil především tím, že „*v tomto případě spis neobsahuje žádnou žádost o osvobození od soudních poplatků, byť stěžovatel v podání ze dne 28. 11. 2011 konstatuje, že o osvobození od soudního poplatku požádal dne 17. 9. 2011. Spisový materiál žádnou písemnost označenou tímto datem neobsahuje. U Městského soudu v Praze je založena žalobcova žádost, vedená pod sp. zn. Spr 362/10, avšak žalobce na tuto žádost nikterak nepoukazoval. … V nyní posuzovaném případě již z konstatovaného data 21. 1. 2010 je zřejmé, že ve vztahu k nyní soudem rozhodované věci doklady o podmínkách pro osvobození od soudního poplatku zřejmě nejsou aktuální; i v případě osob závislých na sociálních dávkách jistě dochází ke změnám podmínek a majetkových poměrů. Navíc je v dané věci zřejmé, že žalobce nepožádal o osvobození od soudních poplatků.*" Proto z těchto důvodů městský soud řízení podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s. zastavil.

[5] Stěžovatel napadl toto usnesení městského soudu podáním, v němž namítá nezákonnost postupu městského soudu, který svévolně „ignoruje podstatu" kasačního

rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a „zamlčuje rozhodné skutečnosti“. Konkrétně stěžovatel nesouhlasí s tím, že městský soud „*místo toho, aby odňal navrhovateli osvobození (30 A 85/10), shledal-li dříve údajnou zjevnou neúspěšnost žaloby, a vyzval k úhradě poplatku navrhovatele, tak proces „obratem“ zastavil!!!* “ Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., z textu podání je nicméně patrné, že namítá především vady v postupu soudu i v důvodech napadeného usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[6] V rámci přezkumu naplnění podmínek řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud v tomto případě netrval, s ohledem na specifický charakter napadeného usnesení městského soudu, na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Opačný postup by totiž znamenal jen další řetězení téhož problému a nebyl by v souladu se zásadou hospodárnosti řízení (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publ. pod č. 486/2005 Sb. NSS, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77, rozhodnutí NSS dostupná na www.nssoud.cz).

[7] Kasační stížnost je tak podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná, byť nebyl zaplacen soudní poplatek a stěžovatel není ani zastoupen advokátem. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že je důvodná.

[8] Stěžovatel v kasační stížnosti, vedle celé řady místy až nesrozumitelných výtek, předkládá i námitky proti konkrétnímu postupu městského soudu, který poté, co bylo citovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2012 zrušeno pro nepřezkoumatelnost [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] usnesení městského soudu, jímž nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků, řízení o stěžovatelem podané žalobě „obratem“ zastavil, aniž by závěry obsažené v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu dostatečně zohlednil. S těmito námitkami se Nejvyšší správní soud do jisté míry ztotožňuje. Jak již bylo výše předestřeno, Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku ze dne 2. 5. 2012 městskému soudu především vytýkal postup, kdy v daném usnesení smísil jak nedostatek reakce stěžovatele na výzvu, a tedy i neexistenci jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků, tak současně i nedůvodnost takové žádosti. A navzdory skutečnosti, že městský soud do odůvodnění nyní posuzovaného usnesení o zastavení řízení převzal některé pasáže z citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu, na svém procesně nevhodném postupu, jdoucím na újmu přezkoumatelnosti samotného usnesení, setrval. Městský soud tak i nadále v odůvodnění napadeného usnesení sleduje dva protichůdné přístupy k hodnocení nastalé procesní situace stěžovatele. Na jedné straně městský soud vzal za prokázané, že soudní spis žádnou žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků neobsahuje, tvrzení stěžovatele o existenci jeho žádosti ze dne 17. 9. 2011 nepovažoval za pravdivé a stěžovatel tedy o osvobození od soudních poplatků nepožádal, ani na jiné své žádosti nikterak nepoukazoval (zejména na žádost vedenou u městského soudu pod sp. zn. Spr. 362/10). Pokud by se městský soud striktně přidržel pouze uvedeného tvrzení, pak bylo skutečně jediným logickým rozhodnutím zastavení řízení podle § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, ve spojení s § 47 písm. c) s. ř. s. pro nezaplacení soudního poplatku.

[9] Městský soud nicméně na druhé straně poté, co konstatoval, že „*pokud stěžovatel v žalobě či k výzvě soudu ke splnění poplatkové povinnosti učiní, je na místě, aby soud vážil, zda doklady u soudu založené jsou dostatečné pro posouzení majetkových poměrů žadatele*“,

uvedenou žádost sp. zn. Spr. 362/10 považoval za relevantní a přistoupil k jejímu hodnocení, aniž by bylo zřejmé, co je jejím obsahem a zda, příp. jak je doložena, přičemž následně dospěl k závěru, že stěžovatelem předložené doklady o podmínkách pro osvobození od soudního poplatku nejsou z důvodu konstatovaného data 21. 1. 2010 aktuální. Městský soud tak opětovně, v rozporu se svými vlastními skutkovými závěry o neexistenci žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků a navzdory závěrům obsaženým v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2012, přistoupil k hodnocení podmínek pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků. Pokud tak městský soud skutečně chtěl učinit, měl se, odhlížeje od procesních aktivit a „kverulantské" pověsti samotného stěžovatele, v odůvodnění či v samostatném rozhodnutí dostatečným a přezkoumatelným způsobem vypořádat se všemi konkrétními okolnostmi nastalé procesní situace stěžovatele, tj. dostatečně posoudit existenci, příp. relevanci žádostí stěžovatele o osvobození od soudních poplatků, zhodnotit úplnost a aktuálnost dokladů o majetkových poměrech, vzít v úvahu i usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 12. 2010, jímž byl stěžovatel osvobozen od soudního poplatku za jím podanou kasační stížnost ze dne 11. 10. 2010, či ověřit si správnost a pravdivost tvrzení stěžovatele o jím podané žádosti o osvobození od soudních poplatků ze dne 17. 9. 2011, jak mu ostatně naznačoval Nejvyšší správní soud již v citovaném rozsudku ze dne 2. 5. 2012.

[10] Nejvyšší správní soud tak i v případě nyní posuzovaného usnesení městského soudu spatřuje naplnění kasačního důvodu jeho nepřezkoumatelnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., přičemž ke zjištěným vadám Nejvyšší správní soud přihlížel i nad rámec obsahu kasační stížnosti, jak je k tomu povinen podle § 109 odst. 4 s. ř. s.

[11] Proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení městského soudu podle § 110 odst. 1 věty prvé s. ř. s. zrušil a věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení, v němž je městský soud podle § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.

[12] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2012

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu